

Pavel Hobza

Mílétská filosofie jako aristotelská konstrukce

Studie o základních pojmech
a představách

Pavel Mervart 2018

Obsah

Předmluva	13
Úvod	17
I. Specifika interpretace	21
I.1 Textová evidence (zlomky; Dielsova a Kranzova edice)	21
I.2 Aristotelés a interpretace milétského myšlení	27
II. Arché jako pralátka?	31
III. Dějiny pojmu arché	39
III.1 Arché jako princip (Aristotelovo axiomaticko-deduktivní založení vědění)	41
III.2 Platón a matematika	56
III.3 Předplatónské doklady arché (<i>Corpus Hippocraticum</i>)	64
III.4 Hovorové versus terminologické užití arché (syntaktická struktura)	67
IV. Pojem příčiny a jeho údajně zjevné předsókratovské užívání	71
IV.1 Příčiny a <i>fysis</i> (ustavení pojmu příčina)	78
IV.1.1 <i>Aitios</i> a homérské pojetí příčinnosti	79
IV.1.2 Příčiny a <i>fysis</i> v hippokratovských spisech	85
IV.1.2(a) Vysvětlení svaté nemoci	87
IV.1.2(b) Přirozenost svaté nemoci	96
IV.1.2(c) Lidská přirozenost	105
IV.1.3 Sókratovo hledání příčin (<i>Faidón</i> 95e–102a)	112

IV.1.4	Předsókratovské pojetí <i>fysis</i>	118
IV.1.4(a)	Platónova a Aristotelova interpretace předsókratovského zkoumání přírody	119
IV.1.4(b)	<i>Fysis</i> u předsókratiků	125
IV.1.4(c)	<i>Fysis</i> u Mílétanů?	137
IV.1.5	Hippokratovská revoluce a pojem příčiny (předběžné shrnutí)	141
IV.2	Příčiny a vědění (<i>Metafyzika</i> I,1–3)	148
V.	Aristotelova filosoficko-vědecká metoda	161
V.1	To, co je známější pro nás, jako východisko zkoumání (<i>Fyzika</i> I,1)	162
V.2	<i>Diairésis</i> a dialektika	172
V.3	<i>Endoxa</i> , <i>aporia</i> a <i>fainomena</i>	183
VI.	Názory Aristotelových předchůdců jako <i>endoxa</i> (<i>Fyzika</i> I)	201
VI.1	Numerická katalogizace předchůdců	204
VI.2	Aristotelova klíčová inovace: materiální monismus	212
VI.3	Aristotelovi předchůdci mezi jedním a protiklady	227
VI.4	<i>Endoxa</i> jako účelově vytvořené stylizace	242
VII.	Doxografie	245
VIII.	Mílétané	257
VIII.1	Thalés: první filosof?	260
VIII.2	Anaximandros a Neomezeno (<i>to apeiron</i>)	278
VIII.2.1	Neomezeno jako látková masa	283
VIII.2.2	Anaximandrův text: nejstarší próza, nebo báseň?	292
VIII.2.3	Vznik prvků z Neomezena, anebo jejich vzájemná proměna?	297
VIII.2.4	Ontologický princip, nebo kosmogonický počátek?	304
VIII.2.4(a)	Kosmogonie	307
VIII.2.4(b)	Počáteční masa a střední prvek	326
VIII.2.4(c)	Proč právě Neomezeno?	341

VIII.3 Anaximenés a teorie změny	354
VIII.3.1 Anaximenův spis: prostá nezdobná próza?	355
VIII.3.2 Theofrastův referát o Anaximenově principu	359
VIII.3.3 Kosmogonie	362
VIII.3.4 Kosmologie: ohnivost, nebo zemitost nebeských těles?	364
VIII.3.5 Kosmogonie a teorie změny: podobnosti, nebo rozdíly?	372
VIII.3.6 Mlžný temný <i>aér</i>	376
VIII.3.6(a) Vzdušná duše?	380
VIII.3.6(b) Meteorologie	384
VIII.3.7 Kosmogonie a meteorologie jako východisko aristotelské ontologické interpretace	388
Závěr	393
Summary	397
Seznam zkratek	401
Seznam literatury	405
Seznam použitých úryvků	421
Jmenný rejstřík antických autorů	425
Věcný rejstřík	429